

APRAKSTOŠĀ STATISTIKA

Vidējais aritmētiskais:

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

Mediānas pozīcija:

$$\frac{n+1}{2}$$

Ģeometriskais vidējais:

$$\sqrt[n]{x_1 * x_2 * \dots * x_n}$$

Amplitūda (rangs):

$$range(X) = X_{max} - X_{min}$$

Dispersija (variance) izlasei:

$$s^2 = VARIANCE.S(X)$$
$$s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}$$

Dispersija (variance) ģenerālkopai:

$$\sigma^2 = VARIANCE.P(X)$$
$$\sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{N}$$

Standartnovirze (standartklūda) izlasei:

$$s = STDEV.S(X)$$
$$s = \sqrt{s^2}$$

Standartnovirze (standartklūda) ģenerālkopai:

$$s = STDEV.P(X)$$
$$\sigma = \sqrt{\sigma^2}$$

Standartizētā vērtība (Z-score):

$$Z = \frac{x - \bar{x}}{s}$$
$$Z = \frac{x - \bar{x}}{\sigma}$$

Asimetrijas koeficients:

Nobīde pa labi	Simetrija	Nobīde pa kreisi
Mediāna - X_{min}	Mediāna - X_{min}	Mediāna - X_{min}
>	≈	<
X_{max} - Mediāna	X_{max} - Mediāna	X_{max} - Mediāna
$Q_1 - X_{min}$	$Q_1 - X_{min}$	$Q_1 - X_{min}$
>	≈	<
$X_{max} - Q_3$	$X_{max} - Q_3$	$X_{max} - Q_3$
Mediāna - Q_1	Mediāna - Q_1	Mediāna - Q_1
>	≈	<
Q_3 - Mediāna	Q_3 - Mediāna	Q_3 - Mediāna

Kvartiles:

If we have an ordered dataset $x_1, x_2, \dots, x_n$, we can interpolate between data points to find the p th empirical quantile if x_i is in the $i/(n+1)$ quantile. If we denote the integer part of a number a by $\lfloor a \rfloor$, then the empirical quantile function is given by,

$$q(p/4) = x_k + \alpha(x_{k+1} - x_k) = QUARTILE.EXC(Arr, p)$$
$$k = \lfloor p(n+1)/4 \rfloor$$
$$\alpha = p(n+1)/4 - \lfloor p(n+1)/4 \rfloor$$

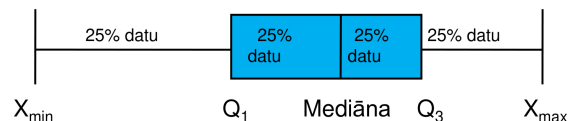
To find the first, second, and third quartiles of the dataset we would evaluate $q(0.25)$, $q(0.5)$, and $q(0.75)$ respectively.

Starpkvartiļu rangs (IQR):

$$IQR = Q_3 - Q_1$$

Kastes diagramma (Box plot)

Example:

Kovariācijas koeficients

$$\text{cov}(X, Y) = \frac{\sum_{i=0}^n (X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y}_i)}{n - 1}$$

Notikumi

Kombinācijas (secība nav svarīga):

$$C_n^k = \binom{n}{k} = \frac{n!}{k!(n-k)!} = \text{COMBIN}(n, k)$$

Kombinācijas ar atkārojumiem (secība nav svarīga):

$$\overline{C}_n^k = \text{COMBINA}(n, k) = \text{TODO}$$

Variācijas (secība ir svarīga):

$$A_n^k = \frac{n!}{(n-k)!} = \text{PERMUT}(n, k)$$

Pretējais notikums:

$$P(\neg A) = 1 - P(A)$$

Neatkarīgo notikumu šķelums:

$$P(A \wedge B) = P(A) * P(B)$$

Neatkarīgo notikumu disjunktija:

$$P(A \vee B) = P(A) + P(B) - P(A \wedge B)$$

Nesavienojamo notikumu disjunktija:

$$P(A \vee B) = P(A) + P(B)$$

Nosacītā varbūtība:

$P(B|A)$ - B, ja zināms, ka A notika.

$$P(A|B) = \frac{P(A \wedge B)}{P(B)}$$

$$P(B|A) = \frac{P(A \wedge B)}{P(A)}$$

— Nosacītā varbūtība (neatkarīgiem notikumiem): —

$P(B|A)$ - B, ja zināms, ka A notika.

$$P(A|B) = P(A)$$

$$P(B|A) = P(B)$$

Atkarīgo notikumu reizināšana:

$P(B|A)$ - B, ja zināms, ka A notika.

$$P(A) = P(A)P(B|A)$$

Pilnā varbūtība

$$P(A) = \sum_n P(A | B_n)P(B_n)$$

Beiesa teorēma

$$P(A|B) = \frac{P(B|A)P(A)}{P(B)}$$

Kur A un B ir notikumi un $P(B) \neq 0$.

GADĪJUMLIELUMI

Sagaidāmā vērtība:

$$E[X] = \mu = \sum_{i=1}^N x_i P(X = x_i)$$

— Dispersija: —

$$\sigma^2 = \sum_{i=1}^N [x_i - E[X]]^2 P(X = x_i) = E[x^2] - (E[X])^2$$

— Standartnovirze: —

$$\sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^N [x_i - E[X]]^2 P(X = x_i)} = \sqrt{E[x^2] - (E[X])^2}$$

— Kovariācija: —

$$= \sum_{i=1}^N [x_i - E[X]][y_i - E[Y]]P(X = x_i, Y = y_i)$$

— Divu diskrēto gadījumu lielumu summa —

$$E(X + Y) = E(X) + E(Y)$$

— Divu diskrēto gadījumu lielumu dispersija —

$$Var(X + Y) = \sigma_{x+y}^2 = \sigma x + \sigma y + 2\sigma_{xy}$$

— Divu diskrēto gadījumu lielumu standartnovirze —

$$\sigma_{x+y} = \sqrt{\sigma_{x+y}}$$

— Portfeļa ienesīgums (vidējais svērtais ienesīgums) —

$$E(P) = wE(X) + (1 - w)E(Y)$$

Kur w = aktīva X īpatsvars portfelī ($1 - w$) = aktīva Y īpatsvars portfelī.

— Portfeļa risks (svērtā izkliede) —

$$\sigma_P = \sqrt{w^2\sigma^2 + (1 - w)^2\sigma_Y^2 + 2w(1 - w)\sigma_{XY}}$$

Kur w = aktīva X īpatsvars portfelī ($1 - w$) = aktīva Y īpatsvars portfelī.

— Binomiālais sadalījums —

$$P(X = x|n, p) = \frac{n!}{x!(n - x)!} (1 - p)^{n - x} p^x$$

Kur p - notikuma varbūtība, X - diskrēts gadījumu lielums, n - notikumu (izmēģinājumu) skaits.

— Binomiālais sadalījuma raksturlielumi —

$$\begin{aligned}\mu &= E(X) = np \\ \sigma^2 &= np(1 - p) \\ \sigma &= \sqrt{np(1 - p)}\end{aligned}$$

— Puasona sadalījums (binom. aproksimācija) —

$$\begin{aligned}P(X = x|\lambda) &= \frac{e^{-\lambda} \lambda^x}{x!} \\ P(X = x|\lambda) &= POISSON.DIST(X, \mu, CUMM.)\end{aligned}$$

Kur x = notikuma iestāšanās skaits, λ = sagaidāmais notikumu skaits (Puasona sadalījuma vidējā vērtība), $\lambda = np$, e = naturālā logaritma bāze (2.71828... vai $EXP(1)$)

— Puasona sadalījuma raksturlielumi —

$$\begin{aligned}\mu &= \lambda \\ \sigma^2 &= \lambda \\ \sigma &= \sqrt{\lambda}\end{aligned}$$

— Ģeometriskais sadalījums (Hiperģeometriskais) —

$$P(X = x|n, N, E) = \frac{\left(\frac{E}{x}\right) \left(\frac{N-E}{n-x}\right)}{\left(\frac{N}{n}\right)}$$

Kur N = ģenerālkopas lielums, E = interesējošo vienumu skaits ģenerālkopā, n = izlases lielums, x = interesējošo vienumu skaits izlasē.

$$E[x] = \frac{nE}{N}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{nE(N-E)}{N^2}} * \sqrt{\frac{N-n}{N-1}}$$

$$f(X) = EXPON.DIST(x, lambda, 0)$$

$$f(X) = \lambda e^{-\lambda X}, X > 0$$

$$F(X) = EXPON.DIST(x, lambda, 1)$$

$$F(X) = 1 - e^{-\lambda X}$$

Kur λ - vidējais notikuma iestāšanās skaits laika vienībā.

$$x = NORM.DIST(X, \mu, \sigma, CUMM)$$

$$Z = NORM.S.INV(x)$$

$$\sigma = \frac{x - \mu}{Z}$$

$$\mu \pm 1\sigma = 68,26\%$$

$$\mu \pm 2\sigma = 95,44\%$$

$$\mu \pm 3\sigma = 99,73\%$$